

24 mars 2022

Samrådsredogörelse

Samråd inför ansökan om nätkoncession för linje för kraftledning mellan befintlig 130 kV ledning BL59 och ny regionnätsstation vid Eskilstuna logistikpark, Eskilstuna kommun, Södermanlands län

Projektorganisation:

Vattenfall Eldistribution AB
www.vattenfalleldistribution.se

Telefonväxel: 08-739 50 00
Org.nr: 556417-0800
Projektledare: Andreas Brolund
Tillstånd och rättigheter: Björn Sommarström

Samrådsredogörelse

Rejlers Sverige AB
Box 30233
104 25 Stockholm
www.rejlers.se

Uppdragsledare: Fredrik Nystrand
Samrådsredogörelse: Fredrik Nystrand, Charlotta Sahlström
Granskning: Liselott Evasdotter

Foton, illustrationer och kartor: Vattenfall Eldistribution AB, Rejlers Sverige AB

INNEHÅLL

1	INLEDNING	4
1.1	Genomförda samrådsaktiviteter	4
2	MYNDIGHETER	5
2.1	Länsstyrelse och kommun	5
2.1.1	Länsstyrelsens synpunkter	5
2.1.2	Kommunens synpunkter	8
2.2	Övriga myndigheter	8
3	Enskilda särskilt berörda	12
4	Organisationer, föreningar och verksamhetsutövare	14
5	Allmänhet	24

BILAGOR:

Bilaga 1. Samrådsbrev myndigheter

Bilaga 2. Samrådsunderlag

Bilaga 3. Samrådsbrev fastighetsägare

Bilaga 4. Annons Eskilstuna-Kuriren

Bilaga 5. Länsstyrelsens yttrande

Bilaga 6. Kommunens yttrande

Bilaga 7. Yttranden övriga myndigheter

Bilaga 8. Yttranden enskilda särskilt berörda

Bilaga 9. Yttranden organisationer, föreningar och verksamhetsutövare

Bilaga 10. Yttrande och bemötande LRF Södermanland

1 INLEDNING

Vattenfall Eldistribution AB avser att ansöka om nätkoncession för linje (tillstånd) för en ny 130 kV¹ luftledning mellan befintlig 130 kV ledning BL59 och en ny regionnåtsstation vid Eskilstuna logistikpark i Eskilstuna kommun, Södermanlands län.

Inom ramen för tillståndsansökan ska samråd genomföras i enlighet med 6 kap. MB vilket framgår av bestämmelsen i Ellagen. Samrådet är en del av tillståndprocessen och föregår upprättandet av den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som ska biläggas ansökningshandlingarna.

Föreliggande handling utgör en redogörelse för hur samrådet har genomförts i aktuellt fall samt vilka samrådsparter som har kontaktats. Vidare sammanfattas de yttranden som inkommit under samrådsprocessen samt hur Vattenfall Eldistribution beaktat dessa. Samtliga yttranden som inkommit under samrådsprocessen biläggs även i sin helhet till aktuell skrivelse. I tabell 1 nedan ges även en sammanfattning av de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för projektet.

1.1 Genomförda samrådsaktiviteter

I listan i tabell 1 redovisas de samrådsaktiviteter som genomförts inom ramen för föreliggande samrådsprocess.

Tabell 1 Lista över genomförda samrådsaktiviteter i kronologisk ordning.

Datum	Aktivitet	Se bilaga
2021-07-09	Utskick av samrådsunderlag till länsstyrelsen, kommuner och övriga myndigheter	1 och 2
	Utskick av samrådsbrev till berörda fastighetsägare och närboende	3
	Annonsering om samråd i Eskilstuna-Kuriren	4
2021-08-25	Sista dag för samråd	

¹ Vanligtvis benämns ledningar på den aktuella spänningsnivån 130 kV ledning. Ledningens driftspänning (nominell spänning) är egentligen något högre än detta värde, nämligen 138 kV. Ledningens konstruktionsspänning, dvs den högsta spänningen för vilken anläggningen är konstruerad, är i detta fall 145 kV. Planerad ledning kommer i detta samrådsunderlag att benämnas 130 kV ledning.

2 MYNDIGHETER

2.1 Länsstyrelse och kommun

Samrådet med myndigheter inleddes den 9 juli 2021 med utskick av inbjudan till skriftligt samråd (Bilaga 1) inklusive samrådsunderlag (Bilaga 2) till Länsstyrelsen i Södermanlands län och Eskilstuna kommun.

Samrådsunderlaget beskriver den planerade verksamheten och dess förutsedda miljöpåverkan samt redovisar förslag till innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivning. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var 25 augusti 2021.

2.1.1 Länsstyrelsens synpunkter

Skriftligt yttrande från länsstyrelsen inkom den 10 september och redovisas i helhet i Bilaga 5.

Tabell 2 Sammanfattning av inkomna synpunkter från länsstyrelsen samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Länsstyrelsens huvudsakliga synpunkter	Kommentarer
<p><i>Allmänt</i> Länsstyrelsen konstaterar att det är oklart om den nya transformatorstationen vid Hjortsberga ingår i detta samråd.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Samrådet gäller den planerade 130 kV ledningen mellan anslutning till befintlig 130 kV ledning BL59 och ny station i Hjortsberga.</p> <p>Transformatorstationen behandlas i en separat process.</p>
<p><i>Riksintresse för kommunikationer</i> Länsstyrelsen har tagit del av Trafikverkets yttrande rörande riksintressen för kommunikationer, Länsstyrelsen förutsätter att en aktiv dialog förs med Trafikverket om detta i den fortsatta planeringsprocessen.</p>	<p>Hänsyn tas till Trafikverkets synpunkter i det fortsatta arbetet. En dialog med Trafikverket kommer att föras.</p>
<p><i>Landskapsbild</i> Länsstyrelsen ser gärna att beskrivningar av intrång i känsligare landskapsavsnitt illustreras med fotomontage.</p>	<p>Vattenfall har gjort bedömningen att planerad ledning inte passerar några känsligare landskapsavsnitt. Merparten av planerad ledningssträckning går i ett glesbebyggt skogslandskap med få utblickar, landmärken och visuella stråk. Detta medför att kraftledningen inte</p>

	<p>exponeras i lika stor grad som i ett öppnare landskap och att landskapsbilden generellt sett är mindre känslig. Landskapet är i dagsläget redan påverkat av järnvägen. En stor del av planerad ledning är dragen parallellt med järnvägen. På så sätt kan det nya infrastrukturstråket smälta in i det befintliga och minska den negativa påverkan på landskapsbilden.</p> <p>Vattenfall önskar ett förtydligande från länsstyrelsen om vilka eller vilket landskapsavsnitt som avses.</p>
<p><i>Kulturmiljö</i> Länsstyrelsens skriver att samtliga alternativ innebär en risk för att forn- och kulturmiljölämningar påverkas. Alternativ D1 ligger delvis inom det område där arkeologisk utredning genomfördes 1993, men tidigare utredda områden måste utredas på nytt. Alternativ D1 har fördelar genom att vissa lämningar redan är undersökta och borttagna i samband med utbyggnaden av Svealandsbanan. Länsstyrelsen att den samlande negativa påverkan på kulturmiljön kan begränsas eftersom alternativet delvis ansluter till befintlig järnvägsanläggning.</p> <p>Länsstyrelsen ställer krav på att en arkeologisk utredning ska genomföras som ska bekostas av företagen.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution har beställt en arkeologisk utredning via länsstyrelsen.</p> <p>Utifrån vad som framkommer i utredningen kan ledningens utformning anpassas i samband med detaljprojekteringen.</p>
<p><i>Naturmiljö</i> Länsstyrelsen konstaterar att underlaget bör kompletteras med undersökning/utredning av förekomster av fåglar och fladdermöss. Undersökningen bör även omfatta skyddsklassade arter. Avseende fåglar bör utredningen omfatta stationära och häckande fåglar i ledningens närområde samt fåglar i anslutning till ledningen kopplat till flyttning, rastning och övervintring. Resultatet av undersökningarna och bedömningar om ledningens påverkan på fåglar och fladdermöss bör ingå och redovisas i den kommande MKB:n.</p> <p>Den planerade ledningen passerar nära och möjligen delvis genom, länets största förekomst av kärleväxten</p>	<p>En utredning av fladdermus och fågel har gjorts och resultat samt eventuella försiktighetsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.</p> <p>Inom ramen för utredning av mosippa har länsstyrelsen kontaktats.</p> <p>I samband med NVI har det i området öster om Åbytorp</p>

<p>mosippa. Mosippa är fridlyst och starkt hotad (EN) i den aktuella rödlistan. Den planerade ledningens påverkan på mosippa bör utredas, bedömning av ledningens påverkan på enskilda individer och förekomstens bevarandestatus bör ingå. Länsstyrelsens naturvårdsenhet bör lämpligen kontaktas för detaljuppgifter och för hur ledningen kan anläggas för att minimera störningen på förekomsten.</p> <p>Öster om Årbytorp passerar den planerade ledningen rakt igenom ett område med höga botaniska värden. Området beskrivs som ett kalkberg, Passagen av kalkberget bör beskrivas i kommande MKB. Försiktighetsmått och anpassning för att minimera och möjligen gynna naturvärdena bör beskrivas.</p> <p>Den planerade ledningens påverkan på rödlistade, hotade och fridlysta arter bör beskrivas bättre, speciellt delen från järnvägen och fram till transformatorstationen.</p> <p>För åtminstone sträckan från järnväg fram till transformatorstationen bör en naturvärdesinventering genomföras.</p>	<p>identifierats förekomster av arter som indikerar mineralrik mark eller kalkpåverkan.</p> <p>De uppgifter som framkommer vid samråd och vid NVI kommer att vara en del av de ingångsvärden som används vid detaljprojekteringen.</p> <p>En naturvärdesinventering har utförts längs planerad ledningssträcka. Eventuell påverkan på naturvärden och hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.</p>
<p><i>Miljö kvalitetsnormer vatten (MKN)</i> Länsstyrelsen anser att MKB:n bör redogöra för hur yt- och grundvattenförekomster eller övriga vattendrag kan påverkas. Om ledningsdragningen medför negativ påverkan bör lämpliga skyddsåtgärder vidtas för att förhindra detta.</p> <p>Även spridning av markföroreningar bör utredas.</p> <p>Om ledningsdragningen medför arbete i vatten ska anmälan/tillstånd om vattenverksamhet sökas hos länsstyrelsen.</p> <p>Om det blir aktuellt med markavvattning vill Länsstyrelsen påminna om markavvattningsförbudet.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution kommer i MKB:n att beskriva hur yt- och grundvattenförekomster eller övriga vattendrag som finns inom området påverkas.</p> <p>Vattenfall Eldistribution kommer ta fram anmälan om vattenverksamhet om arbetena medför arbete i vatten.</p> <p>Vattenfall Eldistribution kommer i MKB:n att beskriva om förorenade områden riskerar att påverkas av ledningssträckningen. Om så är fallet presenteras skyddsåtgärder för att förhindra att markföroreningar sprids i samband med byggnation och drift av ledningen.</p>

	Markavvattning kommer ej att ske.
<p><i>Risk och säkerhet</i></p> <p><i>Flyghinderanalys</i> Länsstyrelsen informerar att kraftledningen kommer byggas inom Västerås flygplats MSA. Objekt med en byggnadshöjd över 20 meter ska alltid samrådaskontakt med berörd flygplats MSA-yta. Luftfartsverket ska också vara remissinstans om byggnadsobjekt blir högre än 20 meter över mark.</p> <p><i>Översvämning</i> Länsstyrelsen skriver att skyfall och erosionsrisker kan uppstå. Sökanden bör göra egna bedömningar där underlag saknas i den utsträckning som behövs.</p>	<p>Luftfartsverket har yttrat sig i ärendet.</p> <p>Samråd har skett med Eskilstuna flygplats och kontakt har tagits med Västerås flygplats.</p> <p>Utredningar om översvämningsrisker och erosionsproblem behandlas inom stationsprojektet.</p>

2.1.2 Kommunens synpunkter

Skriftligt yttrande från kommunen inkom den 2 september 2021 och redovisas i helhet i Bilaga 6.

Tabell 3 Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunen samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Kommunens huvudsakliga synpunkter	Kommentarer
<p>Kommunens utveckling med ökad befolkning, nya verksamheter och en generellt ökad användning av el leder till behov av en ökad överföringskapacitet och ett väl utbyggt elnät på alla spänningsnivåer. VF:s föreslagna ledningsdragning är kommunen till nytta. Sträckningen synes vara väl avvägd. De bedömningar och anpassningar vilka en ny ledning alltid medför, kommer att hanteras inom kommande koncessionsansökan till Ei.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet och noterar kommunens synpunkter.</p>

2.2 Övriga myndigheter

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till övriga myndigheter som kan tänkas beröras av verksamheten, se Bilaga 7.

Inkomna synpunkter framgår i tabell 4.

Tabell 4 Sammanfattning av inkomna synpunkter från kommunen samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Myndighet	Huvudsakliga synpunkter	Kommentarer
<p>Riksantikvarieämbetet</p>	<p>Hänvisar till länsstyrelsen.</p>	<p>Se bemötande under länsstyrelsens yttrande ovan.</p>

<p>Försvarsmakten</p>	<p>Försvarsmakten har meddelat att de inte har något att erinra i ärendet</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p>
<p>Trafikverket</p>	<p><i>Svealandsbanan</i> Svealandsbanan utgör kommunikationsanläggning av riksintresse. Riksintresset ska som sådant skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra tillkomsten eller nyttjandet av anläggningen. Trafikverket ser positivt på att en ev. framtida dubbelspårutbyggnad av Svealandsbanan beaktas i samband med planering av kraftledningen.</p> <p>Trafikverket har i ett tidigt skede framfört att ett skyddsavstånd som motsvarar ledningsstolparnas totalhöjd + 30 meter ska beaktas utmed järnvägen. Skyddsavståndet inkluderar en framtida spårutbyggnad. Även om samrådsunderlaget i nuvarande skede inte är på den detaljnivån att avståndet mellan den nya ledningen och Svealandsbanan framgår, vill Trafikverket framhålla detta skyddsavstånd liksom att ev. vinkelstolpars staglinor inte får komma för nära järnvägen. I övrigt gäller givetvis även aktuella förordningar och föreskrifter etc.</p> <p>Vid dragning av ny ledning inom Trafikverkets mark krävs tillstånd att beträda järnvägsfastigheten. När ledningen korsar järnvägen krävs även ett ledningskorsningsavtal med Trafikverket. Ansökan om detta görs på Trafikverkets hemsida.</p> <p><i>Mottagningsstation Hjortsberga</i> Den nya mottagningsstationen vid Hjortsberga är tänkt att placeras strax intill väg 899. Trafikverket önskar få ta del av en mer detaljerad redovisning av mottagningsstationens placering i</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution har tagit hänsyn till säkerhetsavstånd runt järnväg och uppmärksammar kravet på att beträda järnvägsfastigheten.</p> <p>Vattenfall Eldistribution kommer att söka erforderliga tillstånd hos Trafikverket.</p> <p>Dialog med Trafikverket pågår inom ramen för stationsprojektet.</p>

förhållande till väganläggningen, och samtidigt få tillfälle att lämna synpunkter kring placeringen med hänsyn till trafiksäkerheten på vägen.

Transportvägar

Om nya tillfarts-/transportvägar behöver ansluta till det statliga vägnätet krävs tillstånd från Trafikverket. Ansökan om detta görs på Trafikverkets hemsida. Vid placering av väg längsmed järnväg krävs ett visst avstånd till järnvägsanläggningen, vilket varierar beroende på ett antal parametrar bl.a. höjdskillnader, hastighet på respektive anläggning och kontaktledningsstolparnas placering. Mer information kring detta finns på Trafikverkets hemsida: Säkerhetsavstånd vid byggande intill järnväg.

Fortsatt arbete

Trafikverket önskar fortsatt samråd längre fram i processen, för närmare dialog kring kraftledningens placering och ev. andra frågor som rör Trafikverkets infrastruktur.

<p>Strålsäkerhetsmyndigheten</p>	<p>SSM ser positivt på att magnetfältsberäkningar kommer att redovisas i kommande MKB. SSM ser också positivt att de försiktighetsåtgärder som rekommenderas kommer att vidtas.</p> <p>SSM informerar om elektromagnetiska fält, se yttrandet i bilaga 7.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution har tagit del av informationen om elektromagnetiska fält som redovisas i yttrandet.</p>
<p>Luftfartsverket</p>	<p>LFV har i egenskap av sakägare för CNS-utrustning inget att erinra mot kraftledningen.</p> <p>LVF informerar om CNS-utrustning, se yttrandet i Bilaga 7.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution har noterat</p>

	<p>LVF meddelar att berörda flygplatser alltid ska tillfrågas som sakägare om byggnadsverk över 20 meter ingår i planer, eller om flygplatserna på annan anledning misstänks kunna bli påverkade av etablering.</p> <p>LVF informerar om flyghinderanalys, se yttrandet i Bilaga 7.</p>	<p>Luffartsverkets synpunkter.</p> <p>Samråd har skett med Eskilstuna flygplats. Flygplatsen yttrade sig i första hand om ledningen mellan Kjula och Hjortsberga som redovisas i ett separat samrådsärende.</p>
Elsäkerhetsverket	Elsäkerhetsverket har inga synpunkter i detta skede i tillståndsprocessen.	
Sverige geologiska undersökning	SGU hänvisar till SGU:s allmänna riktlinjer, se yttrande i Bilaga 7.	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution har tagit del av riktlinjerna.</p>
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	MSB har inget att invända.	
Skogsstyrelsen	<p>Verksamhet rörande nybyggnation av kraftledningar är inte att betrakta som skogsbruksåtgärd men kan komma att påverka pågående skogsbruk och områden med naturvärden och kulturmiljövärden.</p> <p>I samrådsunderlaget finns definierat natur, kultur och sociala värden och Skogsstyrelsens förhoppning är att man tar hänsyn till detta vid exploatering.</p> <p>Inga områdesskydd finns inom exploateringsområdet varför Skogsstyrelsen inte har några synpunkter.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>En naturvärdesinventering har skett längs planerad ledningssträcka och eventuell påverkan på naturvärden och hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.</p> <p>Vattenfall Eldistribution kommer att beställa en arkeologisk utredning för att vid behov kunna anpassa ledningens utformning i detaljprojekteringen.</p>
Naturvårdsverket	Naturvårdsverket avstår från att yttra sig.	

3 ENSKILDA SÄRSKILT BERÖRDA

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag skickades per brev 9 juli 2021 till samtliga lagfarna och taxerade fastighetsägare samt delägare av samfälligheter. Sista svarsdag för samrådssynpunkter var 25 augusti 2021.

Tabell 5. Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Skrivelse nr i Bilaga 8	Huvudsakliga synpunkter	Kommentarer
1.	Fastighetsägaren förordar inte sträckning D-2 enligt Figur 4 i samrådshandling daterad 6 juli 2021. Kombinationen av sträckning C-B-A är minst störande för boende.	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution har valt att förespråka sträckning D-1. Sträckningen samlokaliseras så långt det är möjligt med befintlig infrastruktur. Sträckningen följer i huvudsak Svealandsbanan på dess södra sida. Anslutning till befintlig luftledning BL59 sker ca 500 meter söder om järnvägen. Anledningen att sträckningen utgår från denna plats är för att undvika intrång i en nyckelbiotop längre norrut i anslutning till järnvägen. Variant 1 valdes för att den ger mindre intrång i naturvärden.</p> <p>En kombination av C-B-A innebär en längre sträckning och fragmenterar upp landskapet mer än vad föreslagen sträckning gör.</p>
2.	Fastighetsägarna motsätter sig den föreslagna dragningen av 130 kV ledningen och föreslår en alternativ dragning enligt bifogad karta, se bilaga 8.	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>En ny sträckning i öst-västlig riktning genom tidigare opåverkad mark skapar</p>

Motivering:

- Enligt samrådsunderlaget så har möjligt område för sträckning avgränsats norrut av Hugelsta skjutfältsområde. Skjutfältet avvecklades på 90-talet och skjutfältets skyddsområde kan idag därför ifrågasättas. Annan dragning av ledningen norrut kan göras utan att komma för nära bebyggelse vid Lindsäter och Björkäng.
- I och med den föreslagna samlokaliseringen med järnvägen och dess krav på skyddsavstånd kommer den totala påverkade markarealen av kraftledningen bli större än om kraftledningen inte skulle samlokaliseras.
- Den föreslagna dragningen påverkar totalt fem markägare varav flertalet privata. Den dragning som fastighetsägarna föreslår berör endast en fastighet, Kafjärdsskogen 1:2 som ägs av statliga Sveaskog.
- Det procentuella intrånget blir stort och kännbart för en liten markägare medan det inte påverkar en stor markägare som Sveaskog på samma sätt. Fastighetens värde används normalt som garantier för de privata markägarnas näringsverksamheter.
- Med endast en markägare som motpart kommer förhandlingsprocessen för

ytterligare ett stråk som fragmenterar landskapet. Idag finns det två större stråk genom landskapet, E20 och järnvägen. Genom att följa järnvägen på en sträcka så minskar fragmenteringen.

I och med att skjutfältet fortfarande är utmärkt på kartor antas att det fortfarande finns ett intresse och viss risk för bl.a. OXA. Området undviks om möjligt i planeringsstadiet.

Ledningens behov av trädsäker zon är densamma oavsett var ledningen lokaliseras. Detta innebär att ledningen inte tar mer mark i anspråk om den anläggs parallellt med järnväg än om den anläggs genom obruten terräng.

Intrångsvärdering görs på de fastigheter som berörs direkt av ledningen enligt principen om att hålla berörd markägare ekonomiskt skadefri. Detta görs i samband med tecknande av markupplåtelseavtal alternativt i samband med ledningsrättsförrättning.

Vattenfall Eldistribution konstaterar att luftledningar inte utgör ett absolut hinder för jordbruksproduktion, även om stolpplacering i jordbruksmark orsakar visst produktionsbortfall och kan försvåra brukandet av marken.

<p>markupplåtelseavtal att underlättas väsentligt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det i samrådshandlingarna föreslagna alternativet korsar betesmarker med höga naturvärden. Med fastighetsägarnas förslag behöver inte någon åker- eller betesmark tas i anspråk och miljövärden och odlingshinder kan undvikas. Med fastighetsägarnas förslag: - Den totala sträckningen kortare och en rakare linje kan hållas. - Det bör inte vara några problem att anpassas till de natur- och kulturvärden som bifogats i samrådshandlingarna. - Möjlighet att hålla längre avstånd till bebyggelse och aktiva lantbruk. <p>Utifrån ovanstående argument så kräver fastighetsägarna en annan dragning. Bifogad karta visar deras förordade förslag.</p>	<p>Vid detaljprojektering av ledningen anpassas stolplaceringarna så långt det är möjligt för att minska påverkan på jordbruk och betesmark.</p> <p>En naturvärdesinventering har utförts längs planerad ledningssträcka. Eventuell påverkan på naturvärden och hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.</p>
--	--

4 ORGANISATIONER, FÖRENINGAR OCH VERKSAMHETSUTÖVARE

Inbjudan till skriftligt samråd inklusive samrådsunderlag har även sänts till de organisationer, föreningar och verksamhetsutövare som kan tänkas beröras av verksamheten, se Bilaga 9.

Tabell 6 Sammanfattning av inkomna synpunkter samt Vattenfall Eldistributions bemötande.

Organisation	Huvudsakliga synpunkter	Kommentarer
LRF Södermanland	LRF anser att jord- och skogsbruket ska i så stor utsträckning som möjligt vara ostört från kraftledningar. LRF förespråkar markförlagda kablar. Kraftledningar kräver stora arealer, begränsar jord- och	Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet. Se bilaga 10 för bemötande.

skogsbruksproduktionen och påverkar utvecklingsmöjligheter för fastigheter.

LRF förespråkar att nya kraftledningar ska följa befintliga ledningsgator och annan infrastruktur.

LRF undrar om ledningen utgör ett allmänt intresse eller är sprungen ur ett specifikt företags enskilda intresse. LRF anser att detta ska beaktas vid val av teknik och ersättning till berörda markägare.

LRF tycker att det är svårt att följa samrådsprocessen och var processen befinner sig. LRF betraktar de tre samråden som ett projekt.

Ersättning och ombud

LRF anser att Vattenfall beaktar och möjliggör digitala samrådsmöten eller möten utomhus till markägare där merparten har liten erfarenhet av liknande intrång. LRF vill betona vikten av att Vattenfall erbjuder sig att bekosta ombudskostnader.

Expropriationslagens grundprincip är att fastighetsägarna ska hållas skadelös för minskningen av fastighetens marknadsvärde. Verksamhetsutövaren har anpassat sin verksamhet utefter markinnehavet och kraftledningsintrång kan få stora konsekvenser för den fortsatta verksamheten.

Besiktning samt återställande av mark

LRF anser att markägaren ska erbjudas att vara delaktig i besiktningen för att kunna framföra sina åsikter kring återställandet.

Minsta möjliga påverkan

LRF anser att Vattenfall inte följer miljöbalken 2 kap 3§ angående att välja bästa möjliga teknik. LRF anser att Vattenfall ska utreda markkabel närmare

samt att valet av luftburen kraftledning ska motiveras.

Tillämpliga domar

Vattenfall saknar underlag för bedömningar hur möjligheten att bedriva rationellt jord- och skogsbruk. Ledningen måste prövas mot hushållningsbestämmelserna i 3 kap. 4 § miljöbalken. E.ON fick avslag på att bygga på högproduktiv mark eftersom värdet av långsiktig matproduktion ansågs motivera merkostnaden av markkabel. LRF undrar hur jordbruksmarken ur ett 100-årigt perspektiv påverkas? Hur kommer stolpar och stag försvåra användningen av rampbevattning och annan modern teknik.

Jordbruk och djurhållning – brukningshinder

Luftledningarnas stolpfundament orsakar direkta odlingshinder, markintrånget består också de merkostnader och nedsatta växtproduktion som uppstår till följd av skyddsområdet intill ledningsfundament/stag.

Nationell och regional livsmedelsstrategi

Den nationella livsmedelsstrategin har målet att öka Sveriges produktion av livsmedel. Markförlagda ledningar utgör ett mer marksnålt alternativ. Region Södermanland har antagit en regional livsmedelsstrategi och arbetar för att kunna bidra till det nationella målet.

Landskapsbild

De planerade ledningsstråken går genom såväl skogsmark som öppen mark. Luftledning blir ett synligt inslag i landskapet. Oavsett val av stolpe medför ledningarna stora konsekvenser på landskapsbilden. Material i stolpar ska beaktas för att bygga med bästa möjliga teknik.

En kraftledning innebär både ett visuellt och elektromagnetiskt intrång på de fastigheter som ligger i närheten av kraftledningen samt medför en betydande nedsättning på marknadsvärdet.

Samhällsekonomisk analys

LRF anser att det saknas en samhällsekonomisk analys vid byggande av ledning. LRF anser att följande bör ingå:

- Utebliven produktion, förädlingsvärdet och koldioxidbindning samt sysselsättning
- Ledningens påverkan på landskapet, brukningshinder och byggnationshinder.
- Ökad elektromagnetisk strålning vilket försvårar byggande av bostäder och företag

Vidare anser LRF att kostnaderna för drift och underhåll av markkabel vs luftledning ska redovisas.

Fördelar markkabel

LRF anser att markkabel ska förläggas för minsta påverkan på jord- och skogsbruksproduktion och nämner flera fördelar med markkabel bland annat: Påverkar inte framtida utveckling av fastighet och bygd och bättre produktionsförutsättningar.

Sammanfattningsvis

Merkostnaden och komplexiteten med markförlagd kabel väger mer än väl upp den fördyrande brukningen av åkermark, och den minskade produktionen mm.

Vattenfall ska inte enbart beräkna investeringskostnader i sin kalkyl, även samhällsekonomiska beräkningar ska ligga till grund för teknikval.

	<p>Den planerade ledningen är inte ett allmännyttigt projekt av intresse för staten, vilket bör avspeglas i teknikval och ersättning till markägare.</p> <p>Bästa möjliga teknik ska enligt miljöbalken väljas, Vattenfall har allt för tidigt avskrivit möjligheten till markförlagd ledning.</p> <p>LRF anser att projektet kommer ha betydande miljöpåverkan och att en MKB ska upprättas för projektet.</p>	
<p>European Air Cargo AB (Eskilstuna flygplats)</p>	<p>Sträckningen i alternativ B är ur flygsäkerhetssynpunkt inte bra.</p> <p>Flygplatsen meddelar att de behöver bättre underlag beträffande på vilka höjder stolparna kommer att vara på utifrån flygplatsens referenspunkt (ARP) som ligger på 42,7 meter över havet. Flygplatsen skriver att Alternativ A är ur flygplatsens synpunkt mycket bättre och vid en första anblick ser det inte ut att beröra flygplatsens hinderytor över huvud taget. Flygplatsen används frekvent av både polisflyget och ambulansflygets helikoptrar och eftersom de flyger enligt de visuella flygreglerna i mycket dåligt väder så kanske vi ska ta höjd för att eventuellt markera ledningen där den går över E20.</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution tolkar yttrandet som att det gäller ledningen Kjula-Hjortsberga.</p>
<p>Telia Elskyddsärenden</p>	<p>Telia Elskyddsärenden har inga speciella synpunkter på samrådet. Detta är ett bättre alternativ än att bygga luftledning från YT12. Telia har inget aktivt telenät i detta område.</p> <p>Kontroll av telekablar lägen beställs via ledningskollen.se. Se även Telestörningsnämndens meddelande nr 21.</p> <p>Telia önskar så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge, eventuella undanflyttningsåtgärder</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Vattenfall Eldistribution bekostar eventuella undanflyttningsåtgärder eller skyddsåtgärder som kan komma att beröra Telias anläggningar.</p>

	<p>eller skyddsåtgärder ska bekostas av den part som initierar åtgärden.</p>	
<p>Naturskyddsföreningen</p>	<p>Naturskyddsföreningen anser att samrådsunderlaget inte uppfyller kraven för samråd och innehåll i MKB enligt miljölagstiftningen och Ei:s krav.</p> <p>Vattenfall har inte utrett några markkabelalternativ vilket bryter mot miljölagstiftningen, miljödomstolarna och Ei:s krav.</p> <p><i>Teknikval</i> Naturskyddsföreningen anser att Vattenfall har skrivit till stora delar felaktigt om markkablarnas påstådda nackdelar.</p> <p><i>Intrångs- och miljöeffekter</i> är betydligt mindre än luftburna ledningar.</p> <p><i>Teknik, driftssäkerhet och ekonomi för markkablar</i> Teknikbilagan (se yttrandet i sin helhet i bilaga 9) dokumenterar att nästan alla påstådda nackdelar med markkablar jämfört med luftburna markkablar är grundlösa och strider mot alla internationella erfarenheter. Ekonomiskt spelar de högre anläggningskostnaderna ingen roll, eftersom det är de elanvändande kunderna som betalar via anslutningsavgifter.</p> <p><i>Negativa effekter av markkablar</i> Eftersom Vattenfall inte har utrett markkabel är det oklart hur stora ev. effekter kan bli. Under förutsättning att markkablar inte drar direkt genom mycket känsliga områden är effekterna små i jämförelse med luftledningarnas kraftledningsgator.</p> <p><i>Social acceptans</i> På grund av de betydligt mindre intrångseffekterna och därav ev. mindre intäktsbortfall föredrar markägare och</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>Luftledning är den teknik som Vattenfall Eldistribution AB generellt förordar på spänningsnivåer 130 kV eller högre då det är den tekniska lösning som ger ett säkert, tillförlitligt och effektivt elnät till lägsta kostnad för våra kunder.</p> <p>Sökandens uppfattning är att markkabel på regionnätetsnivå enbart ska användas i undantagsfall. Då ett sådant undantagsfall inte identifierades i den inledande alternativutredningen för ledningen BL59-Hjortsberga avfärdades ett markkabelalternativ.</p> <p>Se vidare på Vattenfall Eldistributions hemsida om Teknikval: www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/teknikval/</p> <p>I kommande MKB kommer även frågan om teknikval att behandlas.</p> <p>En naturvärdesinventering har utförts längs planerad ledningssträcka. Eventuell påverkan på naturvärden och hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.</p>

andra remissberättigade oftast markkablarna.

Exploateringsförbudet

Av friluftsliv- och miljöskäl bl. a ska enligt rapporten om kompensationsinsatser, Eskilstuna kommuns översiktsplan och Grönplan, ska området väster om länsväg 899 som börjar från järnvägs korsningen bortåt och sträcker sig till E20 övergången vara fritt från ytterligare exploatering. ”Kjulaåsen väster om länsvägen (899) undantas från all exploatering. . . . Kjulaåsen väster om länsvägen bevaras som grönområde enligt den fördjupade översiktsplanen för ELP från 2013.”

Eskilstuna kommun har klassat ett ungefär 500 m brett område intill länsvägen som naturvårdsprogramområde.

Miljökraven

Mosippa, hybrid mellan mosippa och backsippa samt ryl finns i området och kraftstationen får inte anläggas enligt bla. Artskyddsförordningen.

Kraftledningen från 130 kV BL59

ledningen till den nya stationen

Störningarna i närheten av stationen gällande mosippa och ryl bör studeras närmare.

Slutsatser

Vattenfall har endast gjort en ytlig naturinventering och att påstå att det blir en liten inverkan på naturen och friluftslivet finns det ingen grund för. De föreslagna kraftledningsalternativen och den nya stationen måste därför avvisas.

Anlägg istället markkablarna, dessa är betydligt mindre inkräktande och bör utredas. En samförläggning med Eskilstuna Energi & Miljös 20 kV markkabel bör utredas.

Vid samrådet och under möten med Eskilstuna kommun har det inte framkommit några uppgifter om att det skulle råda exploateringsförbud väster om väg 899.

Ledningen bedöms inte motverka kommunens syften med översiktsplanering och gällande detaljplaner

Kjula IF

Kjula IF är en idrottsförening med orientering som den största verksamheten. Under ett normalår genomför Kjula IF ett stort antal arrangemang och aktiviteter och har bland annat motionsspår, elljusspår samt skidspår vid snö.

Tallstugan benämns som Kjula IFs sportstuga i samrådsunderlaget.

Kjula IF meddelar att den planerade ledningen Kjula-Hjortsberga skär av den elbelysta kommunikationstigen mellan Tallstugan och elljusspåret.

Kjula IF skriver att Kjulaås och åsstråket anges som del av kommunens gröna infrastruktur för natur och rekreation. Att då dra en luftledning ca 3-4 km genom åsen där friluftsliv ska bedrivas rimmar inte med "grön infrastruktur". Friluftsliv bedrivs i motionsspår som finns i detta åsstråk som isåfall kommer korsas av luftledningen.

Föreningen har orienteringskartor som kommer att behöva ritas om.

Kjula IF anser att dra en kraftledning i detta skog- och årsområde är inte positivt för rekreation och friluftsliv.

Föreningen har sedan tidigare påverkats av olika verksamheter som etablerats i föreningens närområde. Dessa områden har tidigare varit skog- och åkermark. Att då bygga en kraftledning genom "det sista" av gröna stråk som nu finns i föreningens närhet invänder Kjula IF starkt emot.

Kjula IF vill inte protestera mot samhällsutvecklingen och logistikparkens utveckling men föreslår att andra ledningsdragningar öster om väg 899 utreds vidare.

Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.

Aktuellt samråd gäller ledningen BL59-Hjortsberga. Vattenfall Eldistribution tolkar det som att merparten av Kjula IF:s synpunkter gäller samrådet för ledning Kjula-Hjortsberga, se samrådsredogörelse för denna ledning.

En förläggning inom logistikparken söderut riskerar att komma i konflikt med andra intressen.

Att följa väg 899 och parallellt med järnvägen innebär en betydligt längre ledningssträckning.

Luftledning är den teknik som Vattenfall Eldistribution AB generellt förordar på spänningsnivåer 130 kV eller högre då det är den tekniska lösning som ger ett säkert, tillförlitligt och effektivt elnät till lägsta kostnad för våra kunder.

Sökandens uppfattning är att markkabel på regionnätetsnivå enbart ska användas i undantagsfall. Då ett sådant undantagsfall inte identifierades i den inledande alternativutredningen för ledningen BL59-Hjortsberga avfärdades ett markkabelalternativ.

Se vidare på Vattenfall Eldistributions hemsida om

	<p>I samrådsunderlaget för "Markkabel Eskilstuna logistikpark" konstateras att "<i>På grund av att utbyggnaden till största del sker i detaljplanelagt område och att utrymmet är begränsat kommer de nya ledningarna att förläggas som markkabel</i>".</p> <p>Kjula IF menar att det visar att markkabel är fullt möjligt i detaljplanerat område och på delar av utbyggnaden. Kjula IF undrar vilka hinder det finns för att dra hela sträckan Kjula-Hjortsberga genom logistikparken där man också ska nyttja det förstärkta nätet.</p> <p>Vidare föreslår Kjula IF att sträckningen BL59-Hjortsberga följer sträckningen utefter väg 899 och vidare utefter banvallen för att på så sätt utnyttja redan befintliga infrastrukturstråk och inte påverka den gröna infrastrukturen.</p>	<p>Teknikval: www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/teknikval/</p> <p>I kommande MKB kommer även frågan om teknikval att behandlas.</p>
<p>Ornitologiska klubben Eskilstuna</p>	<p>Ornitologiska klubben Eskilstuna meddelar att de accepterar vald sträckning D1 och bakomliggande argumentation.</p> <p><i>Område för naturvårdsprogram</i> Föreslagen sträckning genom området för naturvårdsprogram fram till föreslagen placering av transformatorstationen bedömer Ornitologiska klubben som den mest känsliga.</p> <p>Ornitologiska klubben bedömer att delar av skogen har potential att utvecklas till naturskog. Sträckning och val av stolptyp bör vara sådan att påverkan på skog i området minimeras.</p> <p>Ornitologiska klubben rekommenderar att de båda ledningar (Kjula-Hjortsberga och BL59-Hjortsberga) möts och går i en gemensam ledningsgata mot planerad station. Detta för att förkorta påverkan av det känsliga området samt att stolptyp gitterstolpe väljs för en smalare ledningsgata. Detta med fortsatt hänsyn</p>	<p>Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.</p> <p>En naturvärdesinventering har genomförts längs planerad ledningssträcka. Eventuell påverkan på naturvärden och hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivning en.</p> <p>Att bygga i gemensamma stolpar innebär att elanläggningen blir betydligt högre än om den byggs som enskilda ledningar i portalstolpsutförande.</p> <p>En sambyggnation av två separata ledningar innebär också en risk för att eventuella fel eller underhållsåtgärder på den ena ledningen medför</p>

till befintligt domänreservat och till de boende i Hjortsberga.

Området skulle om hänsyn enligt Ornitologiska klubben togs kunna leda till ett för Kjulaåsens unikt undantag från exploatering och intensivt utnyttjande. Där växer tall som i naturtillstånd når flerhundraårig ålder, som fungerar som en uthållig mycket långsiktig kolsänka.

Vidare skriver Ornitologiska klubben att mosippan inom området kräver omtanke vid upplag och transporter mm.

Sträckning från järnväg till område för naturvårdsprogram

Sträckningen går dels genom skogsmark och dels genom kulturmark i förändring mot skog. Där finns triviallöv som har förutsättning att få en växande ekologisk betydelse i det kommande skogslandskapet. Ornitologiska klubben rekommenderar en selektiv skötsel som gynnar lågväxande sälg, rönn, hassel, nypon och andra blommande/bärande buskar och lågväxande träd. De ger ökat livsrum för pollinatörer. Ta tillfället i akt att förstärka ekosystemtjänsten pollination.

Sträckning söder om järnvägen

Ornitologiska klubben anser att ett välfungerande viltstängsel utmed hela sträckningen är nödvändigt. Ledningsgatan med sin öppenhet med solljus ner till fältskiktet ger viltbete. Utan stängsling leder det till betydligt ökad risk för tågdödat vilt. Kadaver som drar asätande fågel som i sin tur riskerar att dödas av tåg.

störningar på den andra. Det är därför önskvärt, där så är möjligt, att hålla isär olika ledningar.

Eventuella hänsynsåtgärder för mosippa kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vattenfall Eldistribution tackar för tips för ekosystemtjänsten pollination. Eventuella hänsynsåtgärder kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Vattenfall Eldistribution har inte möjlighet att se över frågan om viltstängsel längs med järnvägen utan ber Ornitologiska klubben att diskutera frågan med Trafikverket.

SEVAB Nät AB

Sevab meddelar att ev. kostnader för åtgärder på SEVABs anläggningar i närheten av den nya luftledningen står Vattenfall för.

Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.

Vattenfall Eldistribution har en löpande dialog med Sevab.

**Eskilstuna Energi
och Miljö Elnät
AB**

Eskilstuna Energi och Miljö Elnät AB meddelar att ev. kostnader för åtgärder på Eskilstuna Energi och Miljö Elnäts anläggningar i närheten av den nya luftledningen står Vattenfall för.

Vattenfall Eldistribution tackar för yttrandet.

Vattenfall Eldistribution bekostar ev. åtgärder som krävs på berörda anläggningar.

5 ALLMÄNHET

Allmänheten har inbjudits till samråd via annons i Eskilstuna-Kuriren 15 juli 2021. Information om ärendet inklusive samrådsunderlag har även funnits tillgängligt på Vattenfall Eldistributions hemsida <https://www.vattenfalleldistribution.se/vart-arbete/samrad/ort/anslutning-bl59-hjortsberga/>

Inga yttranden från allmänhet har inkommit.